

Total number of printed pages-7

24R/23A-2025 [POL2103SE (A)/
POL2103SE(B)]

2025

POLITICAL SCIENCE

(SEC)

Full Marks : 35

Time : 1½ hours

**The figures in the margin indicate
full marks for the questions.**

Part-A

Paper : POL2103SE (A)

(Panchayati Raj in Practice)

1. Answer the following as directed : 1×4=4

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) Mention one feature of the 73rd
constitutional Amendment Act.

73তম সংবিধান সংশোধনী আইনৰ এটা বৈশিষ্ট্য
উল্লেখ কৰা।

(b) What is Social audit in Panchayat ?

পঞ্চায়তত সামাজিক হিচাব পৰীক্ষা বুলিলে কি বুজা?

(c) Write *one* source of revenue of Panchayati Raj Institution in India.

ভাৰতবৰ্ষত পঞ্চায়তীৰাজ প্ৰতিষ্ঠানৰ এটা পূঁজিৰ উৎস লিখা।

(d) Give *one* suggestion for effective participation of women in Panchayati Raj System.

পঞ্চায়তীৰাজ ব্যৱস্থাত মহিলাসকলৰ ফলপ্ৰসূ অংশগ্ৰহণৰ কাৰণে এটা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

2. Answer the following questions : $2 \times 3 = 6$

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Mention the phases of micro-planning process.

তৃণমূল পৰিকল্পনা প্ৰক্ৰিয়াৰ পৰ্যায়বোৰ উল্লেখ কৰা।

(b) What do you mean by devolution ?

হস্তান্তৰ বুলিলে কি বুজা ?

(c) Write *two* functions of Gaon Sabha.

গাঁও সভাৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

3. Write short notes on **any three** of the following : $5 \times 3 = 15$

তলৰ যিকোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Participatory method in Panchayat
পঞ্চায়তত অংশগ্ৰহণৰ পদ্ধতি

(b) Steps in Action Plan
কাৰ্যযোজনাৰ পদক্ষেপসমূহ

(c) Importance of fiscal decentralization
বিত্তীয় বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ গুৰুত্ব

(d) Different kinds of Grants-in-Aid
বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ সহায়ক অনুদান

(e) Problems of participation of disadvantaged groups in Panchayat
পঞ্চায়তত পিছপৰা শ্ৰেণীসমূহৰ অংশগ্ৰহণৰ সমস্যাসমূহ

3. Answer **any one** from the following :

$10 \times 1 = 10$

তলত দিয়া যিকোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What are the various constitutional provisions on Panchayat finance ? Discuss.

পঞ্চমতৰ বিত্ত ব্যৱস্থাৰ বাবে থকা সাংবিধানিক বিধিসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

(b) Critically analyse the provisions of the PESA Act.

PESA আইনৰ ধাৰাসমূহৰ সমালোচনামূলক বিশ্লেষণ কৰা।

Part-B

Paper : POL2103SE(B)

(Conflict and Peace Building)

1. (a) Who is the father of conflict Theory ? 1
বিবাদতত্ত্বৰ পিতৃ কোন?
(b) Who coined the term 'conflict' ? 1
'বিবাদ' শব্দটো কোনে উদ্ভাৱন কৰিছিল?
(c) Who is the founder of multi-track diplomacy ?
মাল্টি-ট্ৰেক কুটনীতিৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কোন?
(d) Name one Gandhian method of conflict resolution. 1
বিবাদ নিষ্পত্তিৰ এটা গান্ধীবাদী নীতি লিখা।
2. Answer the following questions : 2×3=6
তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা :
(a) Mention any two causes of Economic/
resource sharing conflicts.
অৰ্থনৈতিক/সম্পদ ভাগ বতৰা সম্পৰ্কীয় বিবাদৰ
যিকোনো দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
(b) Briefly explain the concept of
mediation.
মধ্যস্থতাকাৰী সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা।
(c) What is conflict resolution ?
বিবাদ নিৰীক্ষা কি?

3. Answer the followings : **(any three)** $5 \times 3 = 15$

তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো তিনিটা)

(a) Write a short note on Active listening.

সক্ৰিয় শ্ৰৱণৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

(b) Briefly explain the basic principles of Satyagraha.

সত্যগ্ৰহৰ মৌলিক নীতিসমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Discuss the Gandhian method of conflict resolution.

বিবাদ নিষ্পত্তিৰ গান্ধীবাদী পদ্ধতিটো আলোচনা কৰা।

(d) What are the *five* steps of responses to conflict ?

বিবাদৰ প্ৰতি পাঁচ প্ৰকাৰ সাঁহাৰি কি কি?

(e) Write a short note on gender-based conflicts.

লিংগভিত্তিক সংঘাতৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

4. Broadly discuss **any one** of the following questions : $10 \times 1 = 10$

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো এটাৰ বহলাই উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the characteristics of conflict management skills.

বিবাদ ব্যৱস্থাপনাত দক্ষতাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

(b) Explain the significance of multi-track diplomacy in peace-building efforts.

শান্তি-স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত মাল্টি-ট্ৰেক কূটনীতিৰ তাৎপৰ্য্য ব্যাখ্যা কৰা।